

Pénzes István Anyanyelvi Vetélkedő – Döntő

Nyitra, 2022. június 13.

Csapat:.....

1. UTOLSÓ PÁR ELŐRE FUSS!

Ebben az ismerős feladatban olyan, szinte egyező szópárt kell keresnetek, amelynek csupán egy-egy betűjének helye más (pl. *akar – kara*). Ha megtaláljátok a meghatározások szinonimáit (pl. *zúzmará: dér, város: Érd*), akkor a rokon értelmű szópárból a második szó utolsó betűje előre „fut“, és az első szó elején „foglalja el“ a helyét. A megfejtésben szerepelhetnek toldalékolt szavak is, ahogy azt a mintában is feltüntettem. Normál betűtípussal jelöltem a megoldáshoz szükséges szavakat, a kurzívval jelölt szavak, toldalékok nem képezik a megoldás részét.

MINTA: Közigazgatási területen étkezzem:
Zúzmarás város:

Megoldás: **megye – egyem**
Megoldás: **dér - Érd**

1. Jóllakott nemes. **Megoldás:**
2. A fohász jelenlegi. **Megoldás:**
3. A címszó *a* keresztnememé. **Megoldás:**
4. Vödör neki. **Megoldás:**
5. Szerencsétlen kalandor. **Megoldás:**
6. Alkotása (*régiesen*) *a* görbületem. **Megoldás:**
7. Üdítő parti. **Megoldás:**
8. Égtájon létezz! **Megoldás:**
9. Közethasadékot megszerzett. **Megoldás:**
10. Végpont *a* találó, gúnyos megjegyzés. **Megoldás:**

Pénzes István Anyanyelvi Vetélkedő – Döntő

Nyitra, 2022. június 13.

Csapat:.....

3. MAGÁNHANGZÓ-KERESŐ SZÓLÁSKERESŐ

Első lépésként keressétek meg a feltüntetett szavak magánhangzóit! A helyes magánhangzók beékelése után a meglelt szavakat a négyzetábra betűrengetegében nyolc irányban találjátok (balról jobbra; jobbról balra; függőlegesen, vízszintesen és átlósan felülről lefelé és alulról felfelé). A kétjegyű mássalhangzók külön szerepelnek. A szavakat húzzátok ki! Előfordul, hogy egy-egy betű több szó része. A kimaradt betűket sorrendben összeolvasva kapjátok meg az ismert magyar szólást, melynek magyarázzátok meg a jelentését!

H . Z . G . N D . Z L . G . N D . . G . Z G . G
D . D . P . . D . L G Y . N G Y . L T . K . R G . T
L . D . T . Z . P L . S S Z . L V . T .
E . Ö H . J N . L T . T . L T

S	Z	A	G	I	N	É	L
Z	Á	P	A	Ó	S	E	E
A	O	A	L	G	G	Y	S
L	Á	D	A	E	Y	L	Á
V	É	É	N	B	Ö	L	T
É	O	D	J	O	N	N	É
T	A	K	A	R	G	A	T
A	Z	A	H	É	Y	Ó	L

A megfejtett szólás:

A szólás magyarázata:

Pénzes István Anyanyelvi Vetélkedő – Döntő

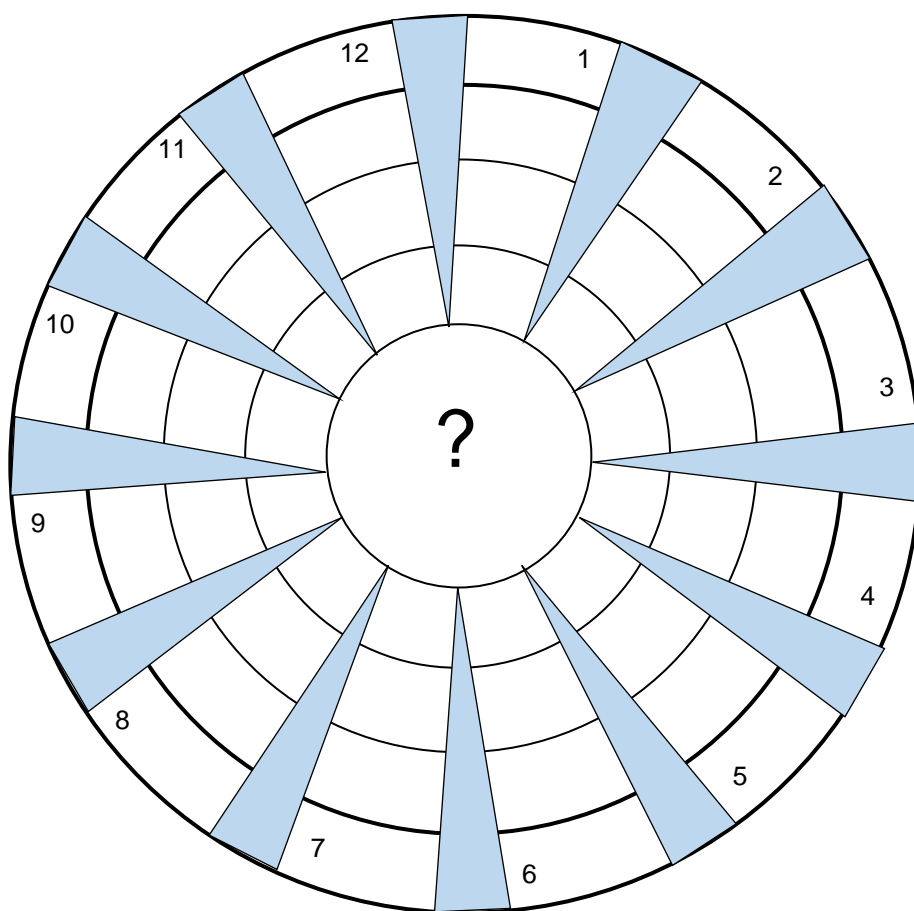
Nyitra, 2022. június 13.

Csapat:.....

4. DARTS

Találjátok ki és „dobjátok a célba“ a meghatározásoknak megfelelő, ötbetűs szavakat! Minden szó utolsó betűje középre kerül, azaz az utolsó betűk megegyeznek. A kétjegyű betűk külön számítanak. A tizenkét szó kezdőbetűjéből újabb szó keletkezik. Melyik az?

1. hajszín
2. állatfaj
3. rögtön, szaporán
4. tessék, informálisan
5. alacsony növésű
6. az (ő) igene (keresztény)
7. száraz gally, tűzifa
8. tetű petéje
9. megelégteli, kérdőszóval
10. pillangó
11. vonatkozó névmás
12. tövis

Megfejtés:

Pénzes István Anyanyelvi Vetélkedő – Döntő

Nyitra, 2022. június 13.

Csapat:.....

5. JÁTÉK A MÁSSALHANGZÓK IDŐTARTAMÁVAL

E játék lényege, hogy olyan egyező szavakat kell keresnetek, amelyek csupán egy mássalhangzóban különböznek egymástól: a szópár egyik szavában hosszú mássalhangzó szerepel. Több megoldás is lehetséges, de elég, ha mindenhova egyet adtok meg. A megoldásokat a kipontozott helyekre írjátok!

MINTA: A vajon jól?
..... nincs kifogás.

Megoldás: *hal - hall*

Megoldás: *Elen – ellen*

1. A melegben a dinnyét embert felfrissíti egy hús
2. Amikor egy szekrényt arrébb, éppen leesik a földre egy
3. Ha jól, megint ott maradt egy ruha a földön.
4. Ezt a tanácsot el ne: mindenkinek kell az egészséges élethez legalább egy
5. Megtudta, hogy a hibából volt, jelentkeztek nemsokára a tünetei.
6. ide a számlát most, a tavalyi évben mennyi lett az üzletből?
7. Egy rózsában gyönyörködöm, míg az illata el nem
8. Az orvos tanácsolja a szülőnek: a fiadra, mert túl nagy a
9. Ne játssz azzal a, mert édesapád éppen koncentrálni és
10. Ez a pénz biztosan, mert a rendőr már ott és vár.

Pénzes István Anyanyelvi Vetélkedő – Döntő

Nyitra, 2022. június 13.

Csapat:.....

6. ESZPERENTE

Rejtvény szemes gyerekeknek ☺ Eme leckét *e* és *é* betűvel fejtsétek, legyen eredmény temérdek ☺.

Ezen szegmenseket egy-két elemmel, részletesen jellemezhetek. **Percekre megy!**

RECEPT: **vaj** – *tejtermék, melyet kenyerekre reggel kenek*

1. mobil:

.....

2. szív:

.....

3. virág:

.....

4. kölcsön:

.....

5. ágy:

Pénzes István Anyanyelvi Vetélkedő - Döntő

Nyitra, 2022. június 13.

MEGOLDÓKULCS

1. UTOLSÓ PÁR ELŐRE FUSS!

Ebben az ismerős feladatban olyan, szinte egyező szópárt kell keresnetek, amelynek csupán egy-egy betűjének helye más (pl. *akar – kara*). Ha megtaláljátok a meghatározások szinonimáit (pl. *zúzmara: dér, város: Érd*), akkor a rokonértelmű szópárból a második szó utolsó betűje előre „fut”, és az első szó elején „foglalja el” a helyét. A megfejtésben szerepelhetnek toldalékolt szavak is, ahogy azt a mintában is feltüntettem. Normál betűtípussal jelöltem a megoldáshoz szükséges szavakat, a kurzívval jelölt szavak, toldalékok nem képezik a megoldás részét.

MINTA: Közigazgatási területen étkezzem:
Zúzmara város:

Megoldás: **megye – egyem**
Megoldás: **dér - Érd**

PONTOZÁS

Minden teljes megoldás 1 pont, összesen a feladatért 10 pont jár (fél pontot nem adunk). Amennyiben más, de a képletnek (jelentésben is) megfelelő megoldás születik, azt is el lehet fogadni. Ezeket a megoldásokat kérem, vitassák meg egymás közt, az értékelés legyen egységes!

1. Jóllakott nemes.	Megoldás: teli - elit
2. A fohász jelenlegi.	Megoldás: ima - mai
3. A címszó <i>a</i> keresztnememé.	Megoldás: mottó - Ottóm
4. Vödör neki.	Megoldás: kanna - annak
5. Szerencsétlen kalandor.	Megoldás: suta - utas
6. Alkotása <i>a</i> görbületem.	Megoldás: míve - ívem
7. Üdítő parti.	Megoldás: ital - tali
8. Égtájon létezz!	Megoldás: dél - éld
9. Közethasadékot megszerzett.	Megoldás: telér – elért
10. Végpont <i>a</i> találó, gúnyos megjegyzés.	Megoldás: cél – élc

Pénzes István Anyanyelvi Vetélkedő - Döntő

Nyitra, 2022. június 13.

MEGOLDÓKULCS

2. EGY, CSAK EGY BETŰVEL

A jól ismert feladatban olyan összefüggő történeteket kell írnotok, amelynek szavai alliterálnak, azaz a megadott betűkre kezdődnek. Fontos, hogy legyen valamilyen cselekményszál, s a szavak (természetesen a szereplők nevének kivételével) csak egyszer szerepeljenek ugyanazon jelentésben (például ha a *mert-mert* szó mindkét értelmét belefoglaljátok, az pontot ér). Lehet használni tulajdonneveket, összetett szavakat, szleng- és idegen kifejezéseket, de ezek nem érnek majd több pontot. Segítség: az igeekötőket bármennyiszer használhatjátok. Írjátok minél hosszabb történetet! ☺!

PONTOZÁS

Kérem, a megalkotott szövegeket többször olvassák el. Az első olvasás során figyeljék meg, hogy tényleg csak **M** betűvel kezdődnek-e a szavak. Ha belekerült más betűre kezdődő szó (akár névelő is), akkor az összpontszámból le kell vonni 1 pontot. Egy szó csak egyszer számít, ezért a második olvasás során ugyanazon szavakat karikázzák be (pl. ha 2x szerepel a *megy*, akkor a másodikat be kell karikázni, akkor is, ha más toldalék szerepel rajta. Azonban ha más értelemben használták másodszer – pl. *ment-ment* –, akkor természetesen pont jár érte). Hasonlóképpen kell eljárni a történet (fő)szereplőjének nevével is, azt is csak egyszer számítjuk. Kivételt képez a **meg** igeekötő, azt több igehez is lehet társítani. A pontozás a következő:

Minden 6 szóért 1 pont jár. Három szóért adható félpont is.

Példa:

*Misi, Miki, Mari, Milán ma mentek megyebálba mulatni. Mindannyian módfelett mérgelődtek, mikor megtudták, muzsikus mit művelt. Macskájával mezítelenül, mezítláb mászkált. Mindenki megdöbbsent, messzire **ment**. Mondták, megeshet, maffiózó munkáltatta. Menedzser megszólított másikat, minekután megindult monumentális méretű, mennyei mókázás.....*

A fenti szöveg esetében: 37 szó: 6 = 6 pont

Pénzes István Anyanyelvi Vetélkedő - Döntő

Nyitra, 2022. június 13.

MEGOLDÓKULCS

3. MAGÁNHANGZÓ-KERESŐ SZÓLÁSKERESŐ

Első lépésként keressétek meg a feltüntetett szavak magánhangzóit! A helyes magánhangzók beékelése után a meglelt szavakat a négyzetábra betürenegetegében nyolc irányban találjátok (balról jobbra; jobbról balra; függőlegesen, vízszintesen és átlósan felülről lefelé és alulról felfelé). A kétjegyű mássalhangzók külön szerepelnek. A szavakat húzzátok ki! Előfordul, hogy egy-egy betű több szó része. A kimaradt betűket sorrendben összeolvasva kapjátok meg az ismert magyar szólást, melynek magyarázátok meg a jelentését!

PONTOZÁS

Minden jól betöltött és a rejtvényben kihúzott szóért 0,5 pont jár ($19 \times 0,5 = 9,5$). A megfejtett szólás és a magyarázata szintén egy-egy pontot ér (maximálisan 11,5 pont jár a feladatért).

H A Z A

D É D A P A

L Á D A

E S Ő

G O N D O Z

A D É L

T Ó

H A J N A L

L E G E N D A

G Y Ö N G Y

Z Á P

T É T

I G A Z

É L

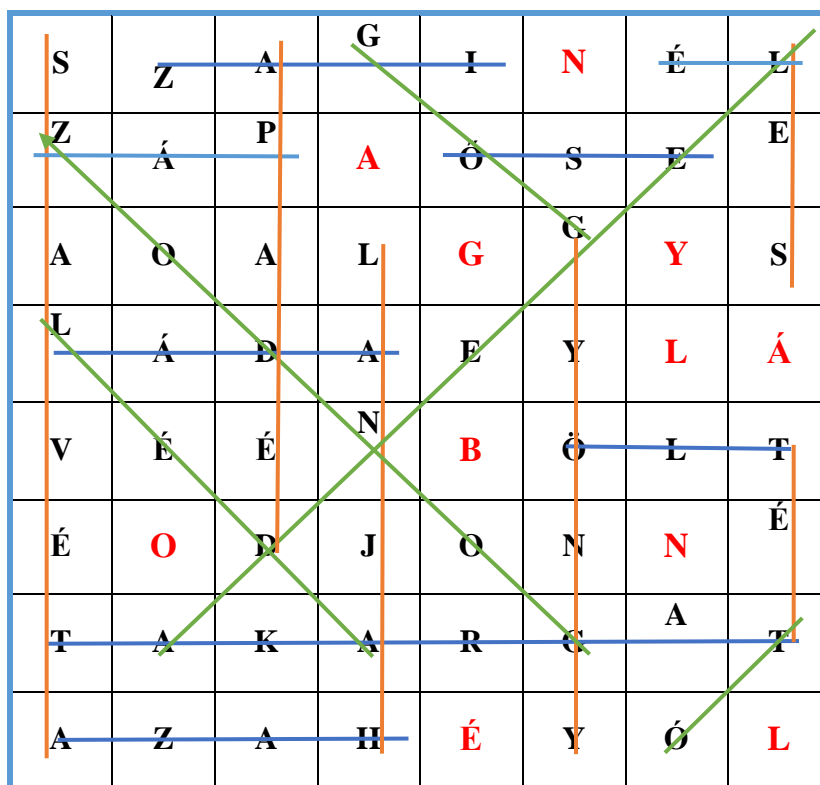
L E S

Ö L T

G Ó G

T A K A R G A T

S Z A L V É T A

A megfejtett szólás: *Nagy lábon él.*

A szólás magyarázata: *Pazarol, elszórja a pénzt, tékozol*

Pénzes István Anyanyelvi Vetélkedő - Döntő

Nyitra, 2022. június 13.

MEGOLDÓKULCS

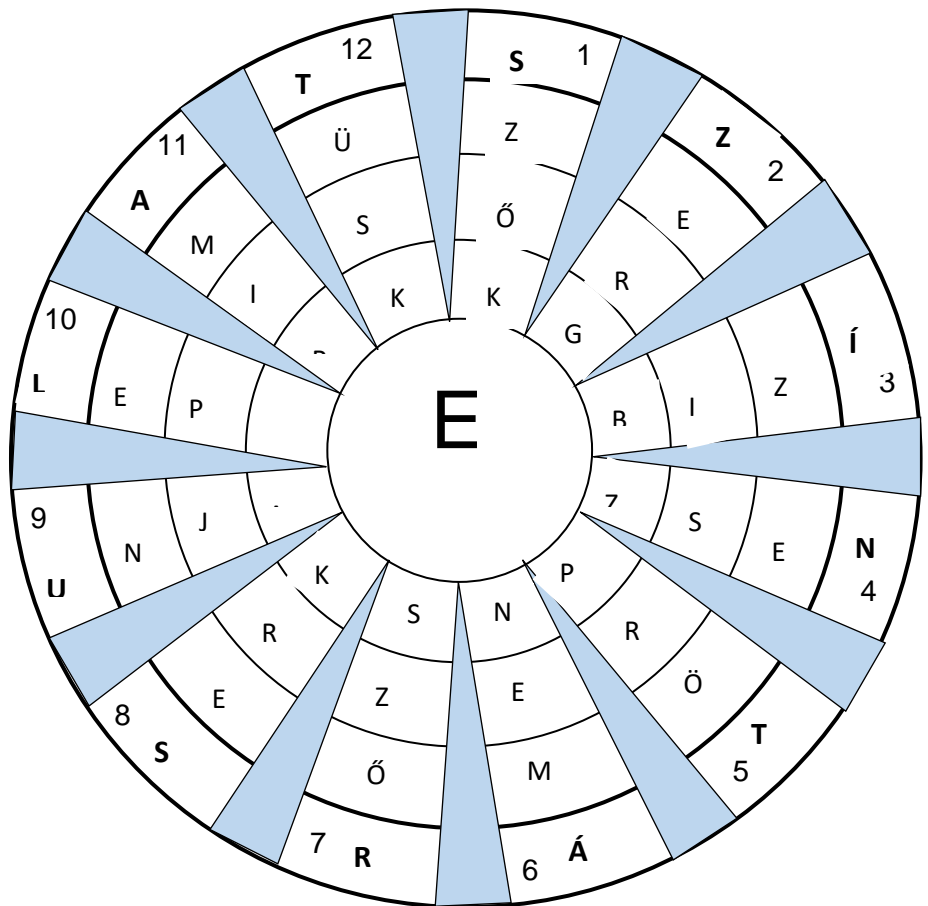
4. DARTS

Találjátok ki és „dobjátok a célba“ a meghatározásoknak megfelelő, ötbetűs szavakat! Minden szó utolsó betűje középre kerül, azaz az utolsó betűk megegyeznek. A kétjegyű szavak külön számítanak. A tizenkét szó kezdőbetűjéből újabb szó keletkezik. Melyik az?

PONTOZÁS

Minden megoldás 1 pont, a megfejtés (színtársulat) szintén 1 pont, így összesen a feladatért 13 pont jár. Itt is el lehet fogadni a szavak szinonimájaként más, de helytálló megoldást.

1. hajszín: **szőke**
2. állatfaj: **zerge**
3. rögtön, szaporán: **ízibe**
4. tessék, informálisan: **nesze**
5. alacsony növésű: **törpe**
6. (ő) igene: **ámene**
7. száraz gally, tűzifa: **rőzse**
8. tetű petéje: **serke**
9. megelégteli, kérdőszóval: **unja-e**
10. pillangó: **lepke**
11. vonatkozó névmás: **amire**
12. tövis: **tüske**

Megfejtés: SZÍNTÁRSULAT

Pénzes István Anyanyelvi Vetélkedő - Döntő

Nyitra, 2022. június 13.

MEGOLDÓKULCS

5. JÁTÉK A MÁSSALHANGZÓK IDŐTARTAMÁVAL

E játék lényege, hogy olyan egyező szavakat kell keresnetek, amelyek csupán egy mássalhangzóban különböznek egymástól: a szópár egyik szavában hosszú mássalhangzó szerepel. Több megoldás is lehetséges, de elég, ha mindenhova egyet adtok meg. A megoldásokat a kipontozott helyekre írjátok!

MINTA: A vajon jól?
..... nincs kifogás.

Megoldás: *hal - hall*

Megoldás: *Elen – ellen*

PONTOZÁS

Minden teljes megoldás 1 pont, összesen a feladatért 10 pont jár. Amennyiben más, de a mondatba illő megoldás születik, azt is el lehet fogadni.

1. A melegben a dinnyét *szelő* embert felfrissíti egy hús *szellő*.
2. Amikor egy szekrényt arrébb *tol*, éppen leesik a földre egy *toll*.
3. Ha jól *hallom*, megint ott maradt egy *halom* ruha a földön.
4. Ezt a tanácsot el ne *vesse*: mindenkinek kell az egészséges élethez legalább egy *vese*.
5. Megtudta, hogy a hibából volt *sok*, jelentkeztek nemsokára a *sokk* tünetei.
6. *Hozzam* ide a számlát most, a tavalyi évben mennyi *hozam* lett az üzletből?
7. Egy *szál* rózsában gyönyörködöm, míg az illata el nem *száll*.
8. Az orvos tanácsolja a szülőnek: *hass* a fiadra, mert túl nagy a *has*.
9. Ne játssz azzal a *géppel*, mert édesapád éppen koncentrálni és *gépeli*.
10. Ez a pénz biztosan *ál*, mert a rendőr már ott *áll* és vár.

Pénzes István Anyanyelvi Vetélkedő - Döntő

Nyitra, 2022. június 13.

MEGOLDÓKULCS

6. ESZPERENTE

Rejtvény szemes gyerekeknek ☺ Eme leckét *e* és *é* betűvel fejtsétek, legyen eredmény témérdek ☺. Ezen szegmenseket egy-két elemmel, részletesen jellemezhetek. **Percekre megy!**

RECEPT: vaj – tejszem, melyet kenyéremre reggel kenek

PONTOZÁS

Minden teljes megoldás 1 pont, tehát amennyi megoldás hoznak, annyi pont (pl. az ágyra itt 2 pont járna). Egy-egy lehetséges megoldást feltüntettem, lehet egy szó vagy körülírás is.

SZÁMÍT A SORREND: 1. csapat + 3 pont, 2. csapat + 2 pont, 3. csapat +1 pont, 4-5-6. csapatok + 0,5 pont

1. mobil: szerkezet, melynek révén szeretteddel beszélgetsz...
2. szív (ige vagy főnév értelemben is): szeretet jele...
3. virág: kerted éke, melyet veteményed mellett lelsz...
4. kölcsön: pénz, melyet bérbe veszel...
5. ágy: fekhely/ éjjeled selymes helye....
6. gyertya: fehér hengeres kellék, éjjel fényével betelhetsz
7. korcsolya: éles kellék, melyet jégen teszel fel
8. anya: életedet szerezte, gyermekként Téged nevelt
9. furfang: lelemény
10. homok: rengeteg szem tenger mellett